

Socialdemokratiet er arbeiderklassens forfører

Taler

Peder Furubotn

Dato

7 desember 1927

Sted

Folkets Hus, Oslo

Omstendigheter

Arbeidernes Faglige Landsorganisasjons kongress

1 Vi står her overfor et spørsmål som er av ganske dyptgående og omfattende art innenfor arbeiderbevegelsen. Vi kan si at dette spørsmål: Fagorganisasjonens stilling til de politiske partier og teorien om enhetspartiet, er å berøre selve kjernepunktet i arbeiderbevegelsen.

5

Jeg vil forsøke å berøre de spørsmål som henger sammen med dette punkt på dagsordenen. Det må for det første konstateres, at de bestrebelser som blev foretatt av sekretariatet for å hitføre en ensidig socialdemokratisk samling helt var i strid med siste fagkongress beslutning. Det er nok så at stormløpet mot arbeiderklassen naturlig førte til, at det opstod en samlingstrang og fra dypet av arbeiderklassen vokste op en solidaritetstrang om samlet å kunne marsjere frem. Dette er nettopp et av lyspunktene for alle som deltar innenfor arbeiderbevegelsen. Men denne samlingstrang, denne mektige solidaritetsfølelse fra arbeidermassene - denne strøm av kraft kan ledes inn i feil gate, og bli negativ, og den kan ledes inn i riktig gate og gi sig positive utslag til sakte, men sikker fremgang for arbeiderklassen mot kapitalistklassen. Sekretariatets handling var ikke bygget på å lede denne trang inn i klassekampens gate. Denne komité på 12 mann stilte op bestemte direktiver som innebar at en del arbeidere blev sjaltet ut. Dette var det første bevis på at disse 12 manns komitéens bestemmelser var fylt av et innhold, som på forhånd vilde få samlingstrangen inn i bestemte kanaler, som følte kommunistene ut av den mektige samlingsflom, som skyllet inn over arbeiderklassen. Dette har man senere sett virkningene av. Hvad var det reformistiske sekretariats hensikt med denne samling til høire? Hvad var dets første hadling efter samlingen? Jo det var dets aktive inntreden for å føre arbeiderne inn i Amsterdam¹, for å utlede denne samling på det internasjonale område til å føre arbeiderne inn i Amsterdam. Resultatet blev derfor at 400 representanter for det kommunistiske parti, fagforeninger og andre

arbeiderorganisasjoner blev satt utenfor rådslagningen på den store
30 samlingskongress. Vi kjenner til at mandatene for disse 400 representanter blev
avvist av samlingskongressen. Derfor var det at disse 400 blev tvunget til å ta
initiativet til opprettelse av det såkalte Arbeiderklassens Samlingsparti. Men før
dette blev gjort gjorde vi et siste forsøk ved å sende representanter på
samlingskongressen. Også her så vi det samme utgangspunkt: Å lede
35 samlingstrangen i reformistisk retning. Man avviste vårt forsøk og satte
kommunistene utenfor samlingen. 160 fagforeningsrepresentanter sendte da
inn en protest mot at de ble holdt utenfor denne klassesamling, men vi vet hvad
protester betyr innenfor de forum som ikke ønsker å betrede den revolusjonære
vei, men ønsker å gå på reformismens brede landevei. Hva er det den
40 Socialdemokratiske samling har bragt den norske arbeiderklasse? Vi husker de
smukke løfter som blev gitt. Allerede den gang pekte vi på, at en samling til
høre, en samling uten at den skjer under den røde vaiende klassekampfane, ikke
kommer til å gi resultater i det lange løp. Den blir en illusjon og intet annet. Det
som er skjedd i 1927 har derfor bekreftet det som vi forutsa under
45 samlingskongressen. Samlingen har ikke styrket arbeiderklassen i dens kamp
mot arbeidskjøperne og den kapitalistiske statsmakt. Den har fremmet
Amsterdam-politikken, som var en logisk følge av den reformistiske samling.
Den har ført arbeiderne bort fra den revolusjonære kraftkilde som ligger i den
russiske fagorganisasjon og den russiske arbeiderklasse, og over til Amsterdam.
50 Har vi ikke sett her hjemme et streikebryteri som vi ikke har sett make til før?
Og nye former for streikebryterorganisasjoner som vokser sig frem? På tross av
Magnus Nilsens lyspunkt myldrer streikebryterne frem, tross samlingen på
socialdemokratisk basis kjører arbeidskjøperne frem, lønningene trykkes ned og
det er fortsatt offensiv fra arbeidskjøpernes side. Hvorfor? Jo, fordi denne
55 samling ikke er en samling av arbeiderklassens kraft og fordi samlingen i sig selv
innebærer en utglidning fra klassekampens vei. Jeg vil derfor fra denne talerstol
konstatere, at den socialdemokratiske samling som sekretariatet har medvirket
til, bare har bidratt til å skape nye illusjoner hos arbeiderklassen. Den tid vil
komme, da arbeiderne vil innse at det er illusjoner, og at kommunistene har hatt
60 rett i sitt syn. Sekretariatet har arbeidet for en samling som ikke er en
revolusjonær samling. Hvis sekretariatet i de tre år som er gått hadde foretatt en
samling til venstre, så vilde det ha utført en historisk gjerning innen norsk
arbeiderbevegelse, en gjerning som de kommende generasjoner innen norsk
arbeiderbevegelse vilde ha takket det for. Men det har skapt en samling som vi
65 må bekjempe så lenge vi kan løfte en hånd. La oss være enig om å gi oss den rett,
at vår deltagelse i arbeiderbevegelsen er bygget på en livserkjennelse og vi kan

ikke gi en tøddel av den, fordi det vil være til skade for arbeiderklassen. I siste nummer av «Meddelelsesbladet» er det et smussprodukt, hvori Halvard Olsen har fraskrevet oss retten til å delta i arbeiderbevegelsen. Vi mener, at også reformister kan handle ut fra hvad de mener er i arbeiderklassens interesser, men det er også arbeiderklassens charlataner, som ikke har rett til å tale i arbeiderklassens navn.

Med disse ord er jeg ferdig med den innsats sekretariatet har utført i samlingsspørsmålet, og jeg håper at ingen har misforstått, hvad som er min opfatning. Vi kan ikke her ta stilling til hvad som er revolusjonær og reformistisk arbeiderbevegelse. Det er to hovedretninger innen all arbeiderbevegelse. Det gjelder ikke å dekke over dette, at det er to synsmåter som til stadighet kommer tilbake. Det første som også melder sig for oss er: Hvordan skal kapitalistklassens offensiv bekjempes fra arbeiderklassens side? Selve arbeiderklassen er ikke ensartet sammensatt. På grunn av de enkelte gruppers materielle variasjon og stilling i produksjonsprosessen og på grunn av deres åndelige utvikling står de på forskjellige trin. Disse to hovedretninger springer frem ut fra det miljø, hvorunder arbeiderklassen lever. Herav oppstår den uensartethet som er til stede innen arbeiderklassen, og også de to retninger. Mellem den revolusjonære erkjennelse på den ene side og den reformistiske på den annen side er det ingen mellomvei. Amsterdam er selve det talerør, hvorigjennem den internasjonale reformisme taler til arbeiderklassen i alle land. På den annen side er Den kommunistiske Internasjonale, R.I.F.², og den russiske arbeiderklasse det revolusjonære talerør. Det er disse to vi har å ta valget mellom. Det tales om å ta mellomstandpunkt. Men dette er en mellomtilstand som bare danner overgangstid i arbeiderklassens utvikling. Vi ser at 2½ -Internasjonalen³ er stoppet. En del er gått til opprettelse av Den annen Internasjonale og den beste del er gått til Den tredje Internasjonale. Jeg ser at Juell smiler. Ja, det er vel latin for ham det jeg docerer. Disse to retninger vil søke sitt utgangspunkt gjennom Den annen Internasjonale på den ene side og Den tredje Internasjonale på den annen. Den kommunistiske Internasjonale bygger på den erfaring som den revolusjonære arbeiderklasse har høstet. Mellem disse to internasjonaler er det ingen bro, fordi den reformistiske internasjonale er organisk sammenfattet med selve kapitalismens vesen. Arbeiderne vil litt efter litt gjennom hårde kamper løse sig ut av reformismens ideologiske førerskap og marsjere over på Den tredje Internasjonales plattform. Det er den prosess som vil finne sted i de kommende år. Derom er det ingen tvil. Hvordan karakteriseres den socialdemokratiske opfatning innen arbeiderbevegelsen? Halvard Olsen, som engang var

viceformann i det kommunistiske parti, har nu sitt holdepunkt i Amsterdam. De tror på - som Juell f. eks. på det kooperative apparat. Han har den idé, at bare de får det kooperative apparat i stand, så skal det bevirke, at man kommer inn i det socialistiske samfund. Den slags er det som er det ideologiske fundament som ligger til grunn for de socialdemokratiske og reformistiske opfatninger. På det politiske område gir det sig uttrykk i koalisjon med borgerlige partier. Det skurrer i en reformists ører, når han hører en kommunist mane til kamp. Jeg konstaterer, at ikke en eneste mann våget sig inn i diskusjonen, da jeg holdt mitt foredrag om kapitalismens stabilisering. Det er klart at efter hvert som dette klassesamarbeide utvikles er den logiske konsekvens, at arbeiderne blir nøisomme. Vi har sett Skredderforbundets anførsler under konflikten hos Østbye-Hansen. Den tredje karakterisering er på det internasjonale område. Hvad er det en pyntelig socialdemokratisk taler som Magnus Nilssen gjør der? Jo, det er ideen om fedrelandsforsvaret. Man må forsvare sitt fedreland. Dette fører til understøttelse av imperialismens politikk overfor kolonifolkene. Hvad var det MacDonald gjorde? Jo han sendte krigsskiber til koloniene for å undertrykke befolkningen. Det samme karakteriseres av socialdemokratenes holdning overfor Sovjet-Russland og i understøttelsen av Folkeforbundet. Nu skal vi snakke om hvad vi kommunister mener er riktig. Vi blir ofte utskelt for å være teseteologer. Her i landet er vi ennu ganske små, men det er ut av Marx og Lenins inngående studium og erfaringer at vi søker kunnskaper for å dyktiggjøre oss i arbeiderklassens kamp. Vi står foran en tilspisset klassekamp som følge av at kapitalismen har utspillet sin rolle og et nytt samfundssystem står på trappene. Vi må derfor tilintetgjøre kapitalistklassens maktorganer og forberede oss på voldsomme kamper for å tilintetgjøre det kapitalistiske statsapparat og etablere arbeiderklassens makt. Vi må medvirke til tilspisningen av klassekampen for derved å få rekkene bredere og slagkraften større overfor kapitalistklassen. Vi må få de arbeidende bønder til å marsjere sammen med arbeiderne.

Denne masseaksjon må føres frem gjennom forskjellige stadier frem til generalstreiken som munner ut i den vebnede opstand. På det økonomiske område må vi føre kampen mot den økonomiske stabilisering på en sådan måte at vi kjemper for arbeidernes dagskrav. På det internasjonale område karakteriseres den revolusjonære opfatning ved erkjennelsen av nødvendigheten av masse-kamper. Den nye krigsfare er en logisk følge av kapitalismens utvikling. Her gjelder det overvinnelsen av de pasifistiske illusjoner innen arbeiderklassen. Vi sier at enhver fredsillusjon må ryddes ut av arbeiderklassen. Vi mener at først når den siste kapitalistiske stat er tilintetgjort er det grunnlag for en varig fred. Å

tale om fred under kapitalismen er bare en illusjon. Vi vil skape en revolusjonær soldat av enhver arbeider. Vår helligste plikt er å forsvare Sovjet-Russland, som er det land hvor arbeiderklassen har gjennomført det proletariske diktatur. Det er vårt fedreland som vi med våben i hånd vil forsvare mot de kapitalistiske fremstøt. Russland er resultatet av Lenins geniale førerverk i forbindelse med de forenede arbeider- og bondemasser. Vi må skape en felles front med arbeiderne i koloniene. Det er vårt mål å samle alle internasjonale anti-imperialistiske krefter til kamp mot imperialistene. Det er mange innen arbeiderklassen som er enig med mig i den karakteristikkk jeg har gitt. Dette er imidlertid ikke nok. Vi må trekke den logiske konsekvens av dette. Spørsmålet blir: Hvordan kan vi organisere disse masser? Vi må være forberedt på at det kommunistiske parti før eller siden må bli illegalt. I det øieblikk det kommunistiske parti er nådd så langt frem må man være forberedt på at kapitalistklassen går til fremrykning mot Den kommunistiske Internasjonale. Som et ledd i imperialistenes forberedelse av den nye verdenskrig foregår utryddelsen av Den kommunistiske Internasjonale. Den internasjonale reaksjon kjemper mot kommunistene i alle land på en sådan måte for at arbeidermassene i det enkelte land ikke skal bli i stand til å ha sitt førerskap i det kommunistiske parti i orden. Hvorfor går de ikke til angrep på de internasjonale socialdemokrater? Jo, de husker 1914 og vet av socialdemokratiets historie, at det er arbeiderklassens forfører. En fredelig socialdemokrat vil smile og si, at det jeg sier er overspendthet fra en opvarmet hjerne. - Det får ikke hjelpe. Vi må allerede i dag skape oss dette partiapparat og innrette det under den synsvinkel, at det kan arbeide under en illegal periode, under en hvit terror. Gjennom alle våre celler i selve arbeiderklassen, i det industrielle liv, der må partiet virke. Jeg vil her fra denne talerstol åpent si, at alle revolusjonære arbeidere må slutte sig sammen i sin fagforeningsfraksjon for å være den revolusjonære, kollektive kraft innenfor fagorganisasjonen, for å holde fagorganisasjonen borte fra Amsterdam og litt efter litt få fagorganisasjonen til å søke hen til Den kommunistiske Internasjonale. Først i det øieblikk, da vi som står i vårt parti og de tusener arbeidere innenfor Det norske Arbeiderparti, som er revolusjonære i sin erkjennelse, men som på grunn av utviklingen ennå ikke har funnet yeien til det kommunistiske parti, er samlet i et parti under makterobringens fane, er arbeiderklassen istand til å løse sin historiske opgave: å føre de brede arbeidermasser inn på den revolusjonære vei, å få dem til å betre Lenins vei, som arbeidermassene i en rekke land idag har lært. Det er denne partidannelse som er vårt partis idé. Vi er ikke uenig i enheten innen arbeiderklassen, men enheten innen arbeiderklassen, nasjonalt og internasjonalt, må skje på et revolusjonært grunnlag og betingelsen er at reformismen ikke må

185 få innpass i arbeiderklassens parti. Derfor er Tranmæls teori her en illusjon som
kommer arbeiderklassen dyrt å stå. Kanskje ikke minst denne kongress er
uttrykk for falskheten og hulheten i Tranmæls teori. Scheidemann stod sammen
med borgerskapet på den ene side av barrikaden og rettet kanonene mot
arbeiderne, mens Lenin stod sammen med arbeiderne som fikk kanonene rettet
190 mot sig. Vi kommunister har den erkjennelse, at det er to hovedstrømninger
innenfor den nasjonale og internasjonale arbeiderbevegelse og disse to
hovedstrømninger står i den mest uforsonlige kamp mot hinannen. Når det er
spørsmål om enheten innenfor arbeiderbevegelsen, så kan det finnes forskjellige
former for denne, men den solideste form er den som oppstår på grunnlag av en
195 kampvilje i felles kamp mot borgerskapet. Det har aldri hendt så lenge Norges
kommunistiske Parti og Den kommunistiske Internasjonale har bestått, at den
ikke har manet til enhet innen arbeiderklassen til kamp mot borgerskapet. Jeg vil
håpe, at når det gjelder kampen for å heve arbeidernes lønninger, kampen mot
streikebryterne og kampen mot arbeidsløsheten, at Arbeidernes faglige
200 Landsorganisasjon da må være det centrum som trekker til sig alle politiske
krefter, slik at kommunistene får anledning til med sin aktive kraft å kaste sig
inn i kampen for arbeiderklassens viktige saker. Det kan herske delte meninger
om det er en riktig opfatning den jeg har hevdet her, men tror man at det er i
den revolusjonære arbeiderklassens interesse at man søker å holde det
205 kommunistiske parti utenfor klassekamp-saker her i landet? Vi kan ikke
anerkjenne noget hvis man ikke vil innrømme det minimum, at det
kommunistiske parti blir anerkjent som et politisk parti som ærlig, ut fra sin
forståelse vil gjøre sin innsats i arbeiderklassens historie. Jeg vil henstille til alle
representanter på denne kongress å overveie det jeg her har sagt og søke til om
210 man ikke kan følge denne anvisning om samarbeide om alle praktiske
klassekamp-saker og fagforeningsspørsmål. Vår opfatning springer frem av
kjærlighet til arbeiderklassen. Vi vet hvad vi går til. Vi kjenner kapitalismen. Vi
kjenner den russiske, finske, bulgarske, ungarske arbeiderklassens historie. Vi skal
derfor tømre op det parti som under ildskriftens fane skal rykke frem og befeste
215 arbeiderklassens makterobring.

¹ Amsterdam: Fagforeningsinternasjonalen, også kalt
Amsterdarninternasjonalen, stiftet 1919 som en moderat sosialdemokratisk
220 sammenslutning av fagorganisasjoner i Europa.

225 ² RIF: Den røde faglige internasjonale, stiftet 1921, ledet av den sovjetiske
landsorganisasjon som søsterorganisasjon til sammenslutningen av
kommunistpartier i Den tredje internasjonale; sluttet å fungere midt på 1930-
tallet.

230 ³ 2 ½-Internasjonalen, også kalt Wienerinternasjonalen, egentlig Det
Internasjonale Arbeidsfellesskap av Sosialistiske Partier, ble stiftet 1921 som et
sosialistisk alternativ til de sosialdemokratiske og kommunistiske
partisammenslutningene

235

Kilde

Protokoll over forhandlingene ved Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 12. ordinære kongress. Oslo 1927, s. 255-260.

240

Emner

Fagbevegelsen, Innlegg, Sosialdemokrati

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/socialdemokratiet-er-arbeiderklassens-forfører>

245

250

255

260